

Raadsvoorstel

Datum vergadering : 6 november 2025
Kenmerk : Z147577/ Raad-01088
Portefeuillehouder : A.R. Peppelman
Onderwerp : Programmabegroting 2026-2029 Bronckhorst

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voorstel

1. De beleidsbegroting, met daarin de beschrijving van de doelen, resultaten en acties (hoofdstuk 2 Programmabegroting 2026-2029 Bronckhorst) vast te stellen;
2. De jaarlijkse budgetten, vervangingsinvesteringen en projectvoorstellen voor de jaarschijf 2026 van de financiële begroting (hoofdstuk 3 Programmabegroting 2026-2029 Bronckhorst) vast te stellen;
3. Voor de dekking van het begrotingstekort van € 888.256 de Algemene reserve in te zetten volgens afspraak in de Perspectiefnota 2026;
4. Het college te autoriseren voor de baten en lasten per deelprogramma volgens bijgaand raadsbesluit.

Inleiding

Voor u ligt de programmabegroting voor 2026. In de perspectiefnota 2026 beschreven we voorstellen om ons begrotingsbeeld te verbeteren. Met de voorstellen uit die perspectiefnota en de extra middelen vanuit de Meicirculaire 2025 werd het begrotingstekort lager. Er zijn genoeg redenen om de plannen voor 2026 bij te stellen, maar we doen het zoals afgesproken in de perspectiefnota. In 2026 ronden we onze ambities af. In maart hebben we de gemeenteraadsverkiezingen, de plannen van het bestuur in de nieuwe raadsperiode bepalen de verdere koers voor 2027 en volgende jaren.

Programmaplan

We streven naar een verantwoord ambitieus Bronckhorst. In het programmaplan leest u hoe dat het komende jaar zichtbaar wordt voor onze samenleving en wat onze inwoners daarvan merken. We gaan door met onze investeringen in de samenleving via de bijdragen uit de Investeringsagenda. Over de doelen, resultaten en acties vertellen we in hoofdstuk 2.

Financiële begroting

In de perspectiefnota zaten de plannen om te zorgen dat het financiële beeld voor 2026 verbeterde. Die hebben we in deze begroting meegenomen en we rekenden volgens vaste uitgangspunten door wat de ongewijzigde voortzetting van ons beleid voor onze financiële positie betekent. De belangrijkste financiële ontwikkelingen voor het begrotingsbeeld beschrijven we in de financiële begroting (hoofdstuk 3). Die informatie gebruiken de provincie en de accountant ook voor hun rol volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Ons perspectief is een niet sluitende meerjarenbegroting

We streven altijd naar een programmabegroting die meerjarig sluitend is. Door de stijgende kosten en de lagere Algemene uitkering lukt ons dat niet zonder andere keuzes in ambitie te maken. Die keuzes maakt een volgend bestuur na de verkiezingen zoals afgesproken in de perspectiefnota. We werken aan inzicht en scenario's wat op dat moment kan helpen bij de keuzes. Ook al is het beeld voor 2026 verbeterd, de problemen zijn daarmee niet opgelost, zorgen voor een sluitende meerjarenbegroting blijft een uitdaging. Er moeten nog belangrijke keuzes gemaakt worden.

Meer over het begrotingsbeeld leest u bij kosten, baten en dekking in dit raadsvoorstel en in de financiële begroting (3.2.1 Financiële positie 2026-2029).

Waar vindt u de informatie

In dit raadsvoorstel wordt aan het begin met de beslispunten, onder het kopje voorstel, de formele besluitvorming rond de programmabegroting geregeld. In de bijgaande Programmabegroting 2026-2029 Bronckhorst vindt u de uitwerking van de prioriteiten vanuit ons programmaplan voor 2026 en de cijfers. Volgens de Gemeentewet moet de programmabegroting door uw raad zijn vastgesteld voor 15 november 2025.

Afstemming

We hebben de programmabegroting ter inzage gelegd en belangstellenden kunnen die ook opvragen. Via de gemeentepagina van het weekblad Contact en via informatie op onze website informeren we de inwoners over de begroting, over uw algemene beschouwingen, over de behandelmomenten, etc. Alle inwoners kunnen reageren op de programmabegroting door met u daarover contact op te nemen of door in te spreken tijdens de politieke avond op 30 oktober 2025.

Beoogd effect

Met deze programmabegroting verder bouwen aan een mooi Bronckhorst met realistische keuzes binnen de beschikbare middelen.

Argumenten

1.1 We ronden ons coalitieakkoord en Lente Akkoord af

Onze ambities staan in het programmaplan dat op 21 december 2022 is vastgesteld, aangevuld met het Lente Akkoord (2025). We ronden de uitvoering hiervan in 2026 af. In hoofdstuk 2 van bijgaande Programmabegroting Bronckhorst 2026-2029 staan onze doelen, resultaten en acties voor het jaar 2026 (2.1 Programmaplan).). Onderwerpen die voor alle programma's gelden (dwarsdoorsnede), komen in de paragrafen aan de orde (2.2 Paragrafen).

2.1 We actualiseren de begrotingsruimte

Met onze kennis op 1 augustus 2025 hebben we in deze begroting onze financiële ruimte, ook wel 'begrotingsruimte' genoemd, voor de komende jaren financieel vertaald. In bijgaande programmabegroting staan de effecten van de vaste uitgangspunten (gebruikelijke ontwikkeling bij investeringslasten, loon- en prijsstijging). Ook is sprake van (technische) correcties voor ramingen van samenwerkingsverbanden en verwerking van voorstellen perspectiefnota. Op 15 juli hebben we besloten de milieucontainers te behouden, (€ 812.000 nadelig). De overdracht van het eigendom aan Circulus zorgt voor structurele verhoging van de afvalstoffenheffing met € 7 per huishouden, terwijl er geen voordelen voor de inwoners tegenover staan. We hadden een incidenteel voordeel door verkoop geraamd in 2026. Nu de containers in eigendom blijven, blijft dat voordeel uit.

2.2 De ruimte voor nieuwe ambities vanuit de Investeringsagenda is beperkt

We voegen vanuit jaarresultaten geld toe aan de Investeringsagenda, wanneer we incidentele meevallers vanuit de Algemene uitkering en subsidiestromen hebben. Daarmee kunnen we de ambities waarmaken. We verwachten dat dit in de komende jaren niet vanzelfsprekend kan. De tekorten in komende jaren vragen daarvoor om herijking in ambitieniveau.

3.1 Voor de sluitende begroting volstaat een lagere bijdrage vanuit de Algemene reserve

Om voor 2026 een sluitende begroting te kunnen aanbieden, hebben we geen bijdrage van € 1,6 mln uit de Algemene reserve nodig zoals verwacht in de perspectiefnota. Rekening houdend met de ontwikkelingen na de Meicirculaire is dat € 888.256. De aanpak voor de tekorten vanaf 2027 blijft nodig. Meer over het begrotingsbeeld leest u in de inleiding (1.2 Inleiding) en hebben we uitgewerkt in de financiële begroting (3.2.1 Financiële positie 2026-2029).

4.1 De budgetten besteden we voor de doelen in de deelprogramma's

In de Financiële verordening Bronckhorst hebt u vastgelegd dat onze bevoegdheden voor de besteding van de begrotingsbudgetten zijn afgebakend op het niveau van de deelprogramma's, het zogenoemde autorisatieniveau. Daar is ook het raadsbesluit op ingericht. De autorisatie strekt zich niet uit tot de bestedingen binnen de Investeringsagenda. Voordat we starten met de uitvoering van een investering leggen we dat uitgewerkte voorstel

ter goedkeuring aan u voor en geven daarin aan wat de jaarlijkse kosten zijn en hoeveel we daarvoor nodig hebben vanuit de bestemmingsreserve. Vanaf 2026 komen de investeringen van de Investeringsagenda voor 100% uit de bestemmingsreserve Kapitaallasten Investeringsagenda.

Kanttekeningen

2.1 De onzekerheden over rijksbijdragen blijven zorgelijk

We weten niet wat de werkelijkheid wordt qua financiering van de taken die we met rijksmiddelen doen. Zeker nu misschien na de landelijke verkiezingen ook voor die taken een ander ambitiebeleid vanuit het Rijk komt. Denk aan woningbouw, klimaat en energie. Daarnaast blijven de zorgkosten en de onderhoudskosten moeilijk voorspelbaar met de kostenontwikkelingen en personeelstekorten. We willen ruimte houden voor onze ambities. We komen niet met oplossingen voor 2027 en verder (zie argument 2.1) maar een sluitende begroting voor 2026 en verder blijft uiteraard uitgangspunt. Het totale financiële (risico)beeld van Bronckhorst lichten we toe in de paragraaf Weerstandvermogen (2.2.2 Paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing).

Kosten, baten en dekking

Het begrotingstekort loopt op. Hieronder staan de ontwikkelingen van de begrotingsruimte. De aanpassingen na Meicirculaire zijn de uitgangspunten en het stopzetten van de overdracht van de milieucontainers.

Ontwikkeling financiële positie	2026	2027	2028	2029
Beeld in Perspectiefnota 2026-2029 (raad juni)	0	-3.379	-5.907	-5.350
Gevolgen amendementen (26 juni 2025)	-374	-374	-356	-356
Vrije ruimte Meicirculaire 2025 boven raming perspectiefnota	646	525	1.205	938
Beeld na Meicirculaire 2025	272	-3.228	-5.058	-4.768
Uitgangspunten (autonome ontwikkelingen na perspectiefnota)	1.243	1.298	1.018	1.274
Geen verkoop van ondergrondse milieucontainers	-812	0	0	0
Aanpassingen programmabegroting 2026	431	1.298	1.018	1.274
Lager gebruik Algemene reserve voor tekort	-704			
Begrotingsruimte Programmabegroting 2025	0	-1.930	-4.040	-3.494
+ = begrotingsoverschot; - = begrotingstekort				

In de Perspectiefnota gingen we ervan uit dat we vanuit de Algemene reserve € 1.592.000 nodig hadden om het begrotingstekort voor 2026 te dekken. Dat is nu € 704.000 minder. Het begrotingstekort bedraagt € 888.000 (zie raadsbesluit) wat met besluitvorming volgens beslispoint 3 volledig afgedekt wordt zodat de begroting voor 2026 sluitend is. Meer over de uitwerking van de uitgangspunten leest u in financiële begroting (3.2.1 Financiële positie 2026-2029).

Uitvoering

De Auditcommissie bespreekt de programmabegroting op woensdag 15 oktober. Voor het stellen van technische raadsvragen aan ambtenaren is op donderdag 16 oktober overlegtijd beschikbaar. Behandeling op de politieke avond vindt plaats op donderdag 30 oktober en de raadsvergadering staat gepland op donderdag 6 november 2025.

In de raadsvergadering van 6 november 2025 behandelt u ook, zoals gebruikelijk naast de Programmabegroting 2026-2029 Bronckhorst, de belastingverordeningen 2026.

Evaluatie

Ieder moment in de planning & control cyclus vormt een natuurlijk moment om het gevoerde beleid te evalueren en bij te sturen. De uitkomsten van de 2^e Tussenrapportage 2025 en de Septembercirculaire 2025 verwerken we in de 1^e begrotingswijziging 2026. Met het oog op de komst van een nieuw coalitieakkoord na de gemeenteraadsverkiezingen is het eerstvolgende moment voor bijstelling de 1^e Tussenrapportage 2026 (voor het lopende jaar 2026) en de Programmabegroting 2027-2030 (voor de komende jaren). Dat zijn weer momenten om de ambities te bespreken en de financiële effecten daarvan voor de periode 2027-2030 kenbaar te maken.

Hengelo (Gld), 30 september 2025

Burgemeester en wethouders van Bronckhorst,

de secretaris,
M.J.J. Rommers

de burgemeester,
P.J.M. van Domburg

Bijlagen

Programmabegroting 2026-2029 Bronckhorst

Raadsbesluit